

به نام خدا

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی تبریز

دانشکده پرستاری و مامائی تبریز

نام درس : اندازه گیری و سنجش در تعلیم و تربیت   نام مدرس: دکتر لیلا ولی زاده
تعداد واحد: ۲ واحد   ترم و رشته تحصیلی فراگیران: ترم دو کارشناسی ارشد پرستاری
واحد پیشیاز: -

هدف کلی درس: آشنایی با اصول و مفاهیم اندازه گیری و سنجش و ملاحظات لازم در تهیه یا تدوین آزمونهای چهار گزینه ای جهت ارزشیابی آموزشی.

اهداف جزئی درس:

در پایان از دانشجو انتظار می رود بر اساس منبع معرفی شده و حضور در کلاس با ۸۰ درصد صحت بتواند:

جلسه اول: تعاریف لازم در اجرای امر سنجش و اندازه گیری

۱. اندازه گیری را تعریف کند.
۲. سنجش را تعریف کند.
۳. آزمون را تعریف کند.
۴. رابطه بین سنجش و اندازه گیری را توضیح دهد.
۵. آزمون را تعریف کند.
۶. ارزشیابی را تعریف کند.
۷. رابطه بین آزمون- سنجش - اندازه گیری و ارزشیابی را توضیح دهد.
۸. ارزشیابی آموزشی را تعریف کند.
۹. پژوهش آموزشی را تعریف کند.
۱۰. فرق بین ارزشیابی آموزشی و پژوهشی آموزشی را توضیح دهد.

مرجع: سیف، علی اکبر. روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، تهران، نشر روان، آخرین ویرایش.
فصل یک.

جلسه دوم و سوم: بیان مقیاس و واحدهای اندازه‌گیری

- ۱- اصطلاح مقیاس و اندازه‌گیری را تعریف کند.
  - ۲- مقایسه‌های اسمی، ترتیبی، فاصله‌ای و نسبتی را با ذکر مثالی برای هر یک از آنها توضیح دهد.
  - ۳- عملیات مجاز ریاضی و آماری هر یک از مقیاس‌های اندازه‌گیری را توضیح دهد.
  - ۴- مقیاس پیوسته و مقیاس گسسته را با ذکر مثالی برای هر یک از آنها توضیح دهد.
- مرجع: سیف، علی‌اکبر. روشهای اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، تهران، نشر روان، آخرین ویرایش. فصل دوم: ۳۹-۵۰

جلسه چهارم:

- تعریف خصیصه مورد سنجش و تعیین ابزار معتبر سنجش و انواع آزمونها (هوش، استعداد، معلومات، شخصیت، علایق حرفه‌ای تحصیلی، مهارتها و استعدادهای ویژه) با ذکر چند مثال از هر یک)
۱. خصیصه مورد سنجش را تعریف کند.
  ۲. انواع آزمونها (هوش، استعداد، معلومات، شخصیت، علایق حرفه‌ای تحصیلی، مهارتها و استعدادها) ویژه (با ذکر چند مثال از هر یک) توضیح دهد.
- مرجع: سیف، علی‌اکبر. روشهای اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، تهران، نشر روان، آخرین ویرایش. فصل چهارم ۶۷-۹۹

جلسه پنجم و ششم: ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

۱. تعریف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی را بیان نماید.
  ۲. روش تهیه هدفهای رفتاری را شرح دهد.
  ۳. انواع آزمونهای (عینی و غیر عینی) پیشرفت تحصیلی را نام برده و هر کدام را تعریف کند.
  ۴. حیطة‌های اهداف رفتاری را مختصراً با ذکر مثال شرح دهد.
  ۵. جدول مشخصات آزمون را برای پروژه کلاسی طراحی و بنویسد.
  ۶. روشهای سنجش هدفهای شناختی، عاطفی، روانی حرکتی را نام ببرد.
- مرجع: سیف، علی‌اکبر. روشهای اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، تهران، نشر روان، آخرین ویرایش. فصل ۶، ۷، ۸، ۹

جلسه هفتم: انواع ارزشیابی آموزشی (تشخیصی ، تکوینی و ...)

- ۱- ارزشیابی آغازین را تعریف کند.
  - ۲- ارزشیابی تکوینی را تعریف کند.
  - ۳- ارزشیابی تشخیصی را تعریف کند.
  - ۴- ارزشیابی تراکمی را تعریف کند.
  - ۵- موارد استفاده ارزشیابی های فوق را بیان کند.
  - ۶- ارزشیابی درونی را تعریف کند.
  - ۷- ارزشیابی بیرونی را تعریف کند.
  - ۸- رابطه بین ارزشیابی درونی و بیرونی با ارزشیابی تکوینی و تراکمی را توضیح دهد.
- مرجع: سیف، علی اکبر. روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، تهران ، نشر روان، آخرین ویرایش.. فصل چهارم ۹۷-۹۲

جلسه هشتم و نهم : روایی ، پایایی و نرم

۱. ویژگیهای مطلوب آزمونها را نام ببرد.
  ۲. روایی آزمون را تعریف کند.
  ۳. انواع روایی ها را نام ببرد.
  ۴. روایی محتوایی ، صوری ، همزمان ، پیش بینی ، سازه را تعریف کند.
  ۵. روش تعیین روایی محتوایی ، صوری و ..... را توضیح دهد.
  ۶. عوامل درونی و بیرونی موثر بر روایی آزمون را توضیح دهد.
  ۷. با مراجعه به جدول مشخصات یک موضوع درسی که در طرح آزمون پیشرفت تحصیلی برای آن موضوع درسی به کار بسته است ، دلایل روا بودن آزمون خود را توضیح دهد.
  ۸. نرم یا هنجار را تعریف کند.
  ۹. اعتبار را تعریف کند.
  ۱۰. انواع پایایی را بطور خلاصه توضیح دهد.
- مرجع: سیف، علی اکبر. روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، تهران ، نشر روان، آخرین ویرایش. فصل ۱۴- فصل: ۱۵-۴۰۵-۳۷۹ و فصل: ۱۶-۴۳۲-۴۰۹

جلسه دهم و یازدهم : کاربرد آزمونها در امور طبقه بندی - گزینشی و ارزشیابی

- ۱- دسته بندی انواع ارزشیابی های آموزشی را در قالب رویکردهای مختلف توضیح دهد.
- ۲- دسته بندی انواع ارزشیابی های آموزشی را در قالب الگوهای مختلف توضیح دهد.

- ۳- الگوی ارزشیابی تایلر ، سیپ ، UCLA ، اسکریون ، هدف آزادی مبتنی بر نظر متخصصان ، مبتنی بر اختلاف نظر متخصصان و سیمایی را مختصراً شرح دهد.
  - ۴- دسته بندی انواع ارزشیابی های آموزشی را با توجه به موضوع ارزشیابی توضیح دهد.
  - ۵- ارزشیابی از دانشجویان و دانش آموزان ، ارزشیابی از برنامه های درسی ، ارزشیابی از آموزشگاه ، ارزشیابی از کارکنان را مختصراً شرح دهد.
  - ۶- دسته بندی انواع ارزشیابی های آموزشی را با توجه به مدارک مورد استفاده در ارزشیابی توضیح دهد.
  - ۷- ارزشیابی وابسته به ملاک و ارزشیابی وابسته به هنجار و کاربردهای آنها را توضیح بدهد.
- مرجع: سیف، علی اکبر. روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، تهران ، نشر روان، آخرین ویرایش.. فصل چهارم ۹۹-۶۷

جلسه دوازدهم و سیزدهم و چهاردهم: معرفی تست چهار گزینه ای بعنوان ابزار ارزشیابی آموزش

تعریف تست به عنوان یکی از ابزارهای سنجش

۱. انواع آزمونها(برحسب نوع سوال) را نام ببرد.
  ۲. مزایا و محاسن آزمونهای تشریحی و کوتاه پاسخ را بیان کند.
  ۳. ویژگیهای سوالهای چند گزینه ای را با ذکر مثال توضیح دهد.
  ۴. نقش گزینه انحرافی را در سوالهای چند گزینه ای توضیح دهید.
  ۵. انواع سوالهای چند گزینه ای را با ذکر مثال تعریف کنید.
  ۶. محاسن و معایب استفاده از آزمونهای چند گزینه ای را نام ببرد.
  ۷. قواعد تهیه سوالهای چند گزینه ای را با ذکر مثال تعریف کند.
  ۸. موارد استفاده از آزمونهای چند گزینه ای را شرح دهد.
  ۹. برای یکی از کتابهای دوره کارشناسی پس از رسم جدول مشخصات به گونه ای که نمونه کاملی از هدفهای آموزشی و محتوای درس را شامل شود، یک آزمون با سوال چهار گزینه ای بنویسد.
  ۱۰. نحوه اجرا و تحلیل آزمون چهارگزینه ای را توضیح دهد.
  ۱۱. آزمون طراحی شده را اجرا نماید
  ۱۲. آزمون طراحی شده را تحلیل نماید.
- مرجع: سیف، علی اکبر. روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، تهران ، نشر روان، آخرین ویرایش.

منبع اصلی:

سیف، علی اکبر. اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، تهران، نشر روان، آخرین ویرایش.
سیف، علی اکبر. روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، تهران، نشر روان، آخرین ویرایش.

* سایر منابع:

- لطف آبادی، حسین. سنجش و اندازه گیری در علوم تربیتی و روان شناسی. تهران، انتشارات سمت، آخرین ویرایش.
- کیامنش، علیرضا. روشهای ارزشیابی آموزشی. تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور، آخرین ویرایش.

* تکلیف دانشجوی:

طراحی، اجرا و تفسیر آزمون چند گزینه ای با توجه به اصول ذکر شده در منبع اصلی و موضوعات مطرح شده در کلاس

کنفرانس ها: اعتبار بخشی ( )- روایی ( )، پایایی ( )، نرم و هنجار ( )، پورت فولیو ( )، E-learning و ارزشیابی در آموزش مجازی ( )، ارزشیابی مدرسی ( )، OSCE ( )، Simulation ( )، الگوهای ارزشیابی آموزشی ( )، دستگاههای تصحیح پاسخنامه ( )، EDO و certification ( )
فعالیت فوق برنامه: ارائه مقاله مربوط به موضوعات غیر مرتبط با کنفرانس فراگیر که در مجلات معتبر منتشر شده باشد (مقاله انگلیسی هر کدام نیم نمره و فارسی هر کدام بیست و پنج صدم). مقاله مربوط به دو سال اخیر باشد. در کلاس ارائه گردد.

• نحوه ارزشیابی دانشجوی:

- طراحی و تحلیل آزمون ۶ نمره
- تدوین چک لیست پروسیجرهای پرستاری ۱ نمره
- کنفرانس ۲ نمره
- امتحان کتبی پایان ترم ۱۰ نمره
- حضور فعال در کلاس و نظم ۱ نمره
- جمع ۲۰
- فعالیت فوق برنامه ۱ نمره

Email: valizadehl@tbzmed.ac.ir

موفق باشید